

Akikre büszkék vagyunk...

Dr. Somorjai Ádám OSB (1970/B)

Született Esztergomban 1952-ben, bencés szerzetes 1974-től, pappá szentelték Győrött a bencés templomban 1980-ban, történelem-német szakos tanár és osztályfőnök Győrött, erkölcssteológia doktora Rómában, gimnáziumi és főiskolai tanár Pannonhalmán, 1993-2016 között központi szolgálaton Rómában, ebből 20 esztendő a Pápai Államtitkárság szolgálatában. 2017 óta ismét Pannonhalmán él.

1970-ben érettségiztem a Frankában, a B osztályban, Hajdu Antal atya, legendás hírű igazgató osztályfőnöksége idején, prefektusunk Kerlezsa Lőrinc atya volt. Pontosabban, az első esztendőt még az A-ban töltöttem, ahol Máthé Károly Teodóz atya volt a prefektusunk, de kitaláltam, hogy nem akarok latinos lenni, inkább németes, és átkértem magam a B-be. Itt voltak barátaim, itt vannak most is barátaim.

Frankásból bencés

Bencés lettem, kérdezik, hogyhogy bencés, amikor frankás diák voltam, és ilyenkor példálózni szoktunk Barsi Balázs atyával, aki győri bencés diák volt és a ferencesek büszkesége lett. Ő már elmondta gyakorta, hogy a győri bencés templomban Ábrahám Feri bácsival, a ferences testvérrel hozta össze a sors, aki a sekrestyés volt – az én időmben még mindig, amikor ott tanár, osztályfőnök és prefektus lettem –, így lett ő ferences. Az én sorsom alakulása kevésbé romantikus, az első évben a Matematikai és Fizikai Lapok – KÖMAL – fizikai versenyén lettem országos első, még az esztergomi Balassa Bálint Általános Iskola tanulójaként, aminek Mezei Mihály tanár úr volt a fizika tanára, így megalapoztam jóhíretem a Frankában. Érdeklődésem menet közben a humán tárgyak felé fordult, főleg a történelem érdekelt, mert sokáig úgy gondoltam, hogy ki lehet mutatni, be lehet bizonyítani azt, hogy a kereszténység nélkül a világ történelme nem alakult volna így, előnyére, ahogy alakult. Azóta némileg szkeptikus lettem, a történelem ismerete igen fontos, de bizonyítani belőle csak annak lehet, aki hasonló világnézetű. Más világnézetű emberek másképp látják a jelent, a múltat és a jövőt egyaránt.

Negyedikes koromban – most úgy kellene mondani, 12.-es koromban –, szóval érettségi előtt érett meg bennem az egyházmegyés papi hivatás gondolata, de nem döntöttem azonnal, mert Esztergomban volt több negatív példa arra, hogy nem szabad elsietni a papi hivatást. Vallásos családból származom, korán megtanultam a latin ministrálást, más családtagnak is én taníthattam a confiteort és az „et cum spiritu tuó”-t. A frankás internátus lakója voltam, s ha ezután azonnal a szemináriumba mennék, akkor eltelne még néhány év annak jegyében, hogy egy zárt kertben tartanak, és úgy kötelezem el magamat, hogy nem vetek számot idejében azzal, hogy a világ ennél nagyobb, szebb és számos alternatív lehetőséggel szolgál. Erre volt intő példa az, hogy Esztergomban egyik a másik után, alighogy megismertük és megszerettük őket, hagyták el egy év szolgálat után a papi hivatást a bazilikai karkáplánok, és úgy gondoltam, hogy előbb elvégzem az egyetemet, bár tudtam, hogy a Frankából nem vesznek föl a bölcsészkarra, lévén „klerikális”.

Így is történt, bár maximális pontszámot értem el a felvételin, helyhiány miatt elutasítottak. Ezt követően autóstoppal bejártam Lengyelországot – ekkor ez benne volt a levegőben, Lengyelország számunkra, magyarok számára a kitörés lehetőség volt –, és számos olyan élmény ért, amikor megtapasztaltam a Gondviselést, aki tenyéren hordozott és összehozott két jótevővel. Az első lengyel atya, akit megismertem, Szczepan Barcikowski atya volt, a pallottinus (nem pálos) közösség tagja, ő vezetett be a lengyel egyház titkaiba, továbbá Henryk

Guzowski atya, a gorzówi apostoli kormányzóság buzgó papja, akinél megtanultam lengyelül és sokminden mást is, így az emberközeli lelkipásztorkodás alapgyakorlatait.

Másnak is tudom javasolni, hogy töltsön el egy esztendőt érettségi után valahol, más nyelvterületen, mert kinyílik a világ, és – jobban hazatalálsz, jobban megbecsülöd az otthonod, nem szólva arról, hogy itthon sokmindent meg szeretnél valósítani abból, ami máshol már működik és itthon még nem gondoltak rá.

20 km nekem 2000 km volt

Ilyen előzmények után, lengyel jótevőim szellemi, lelki irányításával is, hazataláltam a bencés rendbe, amelynek győri templomában én már mint győr-révfalusi lakos ministránsa voltam, Bárdos Oresztész atya káplánsága idején. A győri bencés templomba az út három egyházi valóság területén át vezetett. A révfalui Ady Endre utcában az Esztergomi Főegyházmege területén laktam, itt, a révfalui templomban voltam elsőáldozó. Esztergomi nagyszüleim a Nagy-Duna partján ugyanabban az egyházmegyében laktak, ahol mi, Győrött, a Kis-Duna másik oldalán. Amikor átjöttem a hídon, láttam a Győri Püspökvárat, Székesegyházat, amelyet újabban a győriek bazilikának neveznek, és tudtam, gyermekként is, hogy most már egyházmegyébe léptem át, és amikor a Széchenyi téren beléptem a bencés templomba, ott más főpásztorért imádkoztak a szentmisében, a pannonhalmi főapátért. Egy 15 perces séta alatt két egyházmegyén keresztül vezetett az utam, hogy eljussak a bencésekhez. Később pedig 2000 km-t tettem meg, hogy a frankás és a lengyelországi „kerülön” – számomra egyenes úton –, az alig 20 km-re lévő Pannonhalmán lépjek be bencésnek.

Védőszentem szárnyai alatt

Amikor Guzowski atya temetésén Lengyelországban jártam, találkoztam a gorzówi papi szeminárium első évfolyamával – 32-en voltak –, és a beszélgetés során kaptam egy kérdést: hogyan tartom a kapcsolatot védőszentemmel? Akkor szembesültem először azzal a kérdéssel, hogy tartani kellene a kapcsolatot védőszentemmel. Nos, a helyzet bonyolult, de nem reménytelen, Esztergomban, a zárdatemplomban keresztelt Pölczer Frigyes atya, és itt, atyai nagyapám után, az Árpád nevet kaptam. Árpád apánk nem lévén még szent, kellett védőszentet is találni. Keresztapám Zsolnay Béla volt, így második keresztnevem Béla lett. Béla, Adalbert, vagy lengyelül Wojciech. Szent Wojciech kézen fogva vezetett engem előbb az esztergomi bazilikába, amelynek első védőszentje Szent Adalbert, ahol Meszlényi kanonok úr (nem a vértanú püspök) április 23-án a szószékről elpredikálta Szent Adalbert életét, s ahol Parádi Gyula atya, a titkos püspök, de akiről nem tudtuk, hogy titkos püspök, elmondta nekem még ministráns koromban, hogy Szent Adalbert-Vojtech cseh származású volt és nagy a tisztelete Szlovákiában. Majd védőszentem karon fogott és elvitt Lengyelországba, amely az ő választott helye és a lengyelek első nagy védőszentje. Esztergomban is, Lengyelországban is a Szűzanya került később az első helyre, de Adalbert-Wojciech ott maradt szerényen mindig a második helyen. Majd a Gondviselés elvezetett Pannonhalmára, amelyet Szent Adalbert fiai, bencés rendtársai alapítottak 996 táján, végezetül pedig a római Aventinusra, ahol maga Szent Adalbert bencés lett és amelynek szomszédságában élhettem 26 esztendőt, a Bencések Szent Anzelm Prímásapátságában.

Nos, válaszom akkor az kellett, hogy legyen: nem én fordulok védőszentemhez, hanem ő tüntetett ki engem figyelmével, irányította sorsomat, anélkül, hogy ezt akkor tudtam volna.

Lengyel apanyelv a magyar anyanyelv mellé

Az embernek két lába van. Nekem érettségi után osztályrésztül jutott az az élmény, hogy megismerhettem a velünk nagyon-nagyon szimpatizáló lengyel valóságot. Azóta két nyelven szegmentálom a világot: van anyanyelvem, a magyar – és van „apa”-nyelvem, mert a szláv nyelvek az anyanyelvet apanyelvnek mondják, a lengyel. Ez volt a bevezető, hogy azután Rómában kitáruljon a keresztény világ számos nyelvével és egyházi tapasztalatával.

Az erkölcszociológia terén kevés kárt okoztam, bár doktori értekezésem ma is aktuális lehetne: a hazai születéskorlátozással foglalkoztam. Ismét a Gondviselés Mindszenty atyánk boldogáavatásával bízott meg, amely utána elvezetett Mindszenty leveleinek felkutatásához, fordításához és kiadásához. 2001 óta sokat foglalkoztam Esztergom hősi főpásztorának gondolataival, 2006 óta a pápai nunciusok jelentéseivel, mindvégig pedig a bencés rend történetével. A Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség (METEM) tagjaként számos munkám meg is jelenhetett nyomtatásban. Internetes honlapom: <https://ahogylehet.osb.hu>